

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I VESTRE TOTEN KOMMUNE

Onsdag 2. mai 2018 holdt kontrollutvalget møte i Vestre Toten rådhus kl. 0830 – 1350.

Som medlemmer møtte:

Asgeir Sveen (H), leder
Odd Harry Haugen, nestleder (Frp)
Reidun Gravdahl (Ap)
Stein Knutsen (Ap)
Kjersti Diesen Løken (Sp)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Fra administrasjon: Rådmann Bjørn Fauchald, ass. rådmann Odd Arnvid Bollingmo og fagansvarlig regnskap Jan Ove Rustestuen (alle deltok under andre del av sak 17 og sak 18).
Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Heidi Holm Olafsen (sak 17 og sak 18).
Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret, ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0830 med leder Asgeir Sveen som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 16/2018

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.03.2018

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 14.03.2018 godkjennes.

SAK NR. 17/2017

**ÅRSREGNSKAP 2017 FOR TOTENBADET VESTRE TOTEN
KF - KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS om årsregnskapet, oppsummerte revisjonsarbeidet og presenterte revisjonsberetningen. Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen.

Under andre del av saken orienterte rådmannen om foretakets årsregnskap og drift. Til stede fra Vestre Toten kommune var rådmann Bjørn Fauchald, ass. rådmann Odd Arnvid Bollingmo og regnskapsleder Jan Ove Rustestuen.

Vedtak, enstemmig:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAP 2017 FOR TOTENBADET VESTRE TOTEN KF

Kontrollutvalget har behandlet årsregnskapet for Totenbadet Vestre Toten KF for 2017. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetningen for 2017.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og orienteringer fra foretakets revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen v/rådmann, assisterende rådmann og regnskapsleder.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en ”ren” revisjonsberetning, dvs. ingen bemerkninger fra revisor til det avlagte årsregnskapet.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer foretakets årsregnskap/årsberetning:

a) Foretakets årsresultat og økonomiske stilling:

Kontrollutvalget har merket seg at foretaket har et mindreforbruk («overskudd») på kr. 966 828. Dette er en fin utvikling, sammenlignet med tidligere år. Det er viktig å merke seg at resultatet ikke inkluderer kostnader knyttet til bygningsmassen. Dette ansvaret tilligger Vestre Toten kommune gjennom en egen avtale mellom driverselskapet (Totenbadet) og kommunen.

b) Stabil besøksutvikling:

Kontrollutvalget har merket seg at besøkstallet i 2017 er forbedret sammenlignet med 2016. Nedenfor følger en oversikt de siste 5 årene, der man ser at besøkstallet de siste årene har vært svært stabilt. Kontrollutvalget oppfordrer til at utviklingen over tid også fremkommer i styrets årsrapport under punktet «Besøkstall – utvikling».

År	2017	2016 *)	2015	2014	2013
Besøk	120 000	105 000	115 000	115 000	115 000

*) I 2016 var skolesvømmingen ikke lagt til Totenbadet.

c) Utvikling av foretakets årsrapport:

Kontrollutvalget savner beskrivelse av utviklingstrekk innenfor sentrale nøkkeltall i foretakets årsrapport. Foretaket oppfordres til å se nærmere på dette ved utarbeidelse av årsrapport for neste år.

Ut over dette, og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 16. april 2018, har kontrollutvalget ingen merknader til årsregnskapet for Totenbadet Vestre Toten KF for 2017.

SAK NR. 18/2017

ÅRSREGNSKAP 2017 FOR VESTRE TOTEN KOMMUNE - KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS om årsregnskapet, oppsummerte revisjonsarbeidet og presenterte revisjonsberetningen for 2017. Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen.

Under andre del av saken presenterte administrasjonen årsberetningen for 2017 med fokus på kommunens resultat og økonomiske stilling, vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap og utviklingen fremover. Til stede fra administrasjonen var rådmann Bjørn Fauchald, ass. rådmann Odd Arnvid Bollingmo og fagansvarlig regnskap Jan Ove Rustestuen.

Vedtak, enstemmig:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL VESTRE TOTEN KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Kontrollutvalget har behandlet Vestre Toten kommunes årsregnskap for 2017. Sammen med årsregnskapet forelå revisors beretning og rådmannens årsberetning for 2017.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og orienteringer fra kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen ved rådmann, assisterende rådmann og regnskapsleder.

Kontrollutvalget har merket seg at revisjonsberetningen har en positiv totalkonklusjon når det gjelder årsregnskapet, men at revisor i sin beretning påpeker tre lov-/regelverksbrudd:

- 1. Bruk av lånemidler til finansiering av langsiktige plasseringer (brudd på kommuneloven § 50 og kommunens finansreglement pt. 8.2.1).*
- 2. Kommunens prinsipper for beregning av gebyrer for selvkosttjenester (brudd på regelverket for selvkost).*
- 3. Mottatte avdrag på videreutlån er ikke uavkortet benyttet til nedbetaling av lån (brudd på kommuneloven § 50 nr. 7c).*

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til årsregnskap/årsrapport for 2017:

a) God økonomistyring og budsjett disiplin:

Den ordinære driften (tjenesteområdene) viser et mindreforbruk/«overskudd» på ca. 8 millioner kroner.

Samlet sett indikerer dette en gjennomgående god økonomistyring og budsjettdisiplin. Med unntak av NAV/sosialhjelp (merforbruk 1,25 millioner), har ingen av tjenestoområder vesentlige negative avvik.

b) Forbedret økonomisk situasjon og handlingsfrihet:

Kontrollutvalget vil særlig trekke frem følgende:

- Positivt netto driftsresultat på 42,8 millioner:
Dette utgjør 4,3 % av driftsinntektene, og er godt over Fylkesmannens anbefalte nivå på minimum 1,75 %. Det gode resultatet skyldes i hovedsak den gode skatteinngangen i 2017 på lokalt og nasjonalt nivå.
- Økte reserver:
Pr. 31.12.2017 har kommunen bokført 40,1 millioner i disposisjonsfond. Dette er en økning fra ca. 35 millioner fra 2016.
- Styrket likviditetssituasjon:
Kommunen har i løpet av året betydelig styrket sin likviditet og er i dag ikke lenger avhengig av kassakreditt i perioder for å kunne gjøre opp sine løpende forpliktelser. Det må derimot tas med at kommunen pr. 31.12.2017 har 119 millioner i ubrukte lånemidler som ligger i kommunen likviditetsbeholdning.

c) Utviklingen i lånegjelden:

Langsiktig lånegjeld pr. 31.12.2017 er ca. 1,5 milliard kroner (eksklusive pensjonsforpliktelser). Gjelden er økt med ca. 100 millioner i 2017. Gjelden utgjør i dag 148 % av driftsinntektene. Dette er godt over nivået for sammenlignbare kommuner, og langt over det nivået Fylkesmannen mener er et anbefalt nivå (maks 75 %). Konsekvensen av økt gjeld er økt rente- og avdragsbelastningen i driftsregnskapet. I økonomiplanen ligger det an til ytterligere lånegjeld. Utviklingen i lånegjelden krever særlig oppmerksomhet i tiden fremover.

d) Ubrukte lånemidler og forsinkelse i investeringsprosjekter:

Ubrukte lånemidler (lån tatt opp til investeringer som ennå ikke er gjennomført) utgjør 31.12.2017 ca. 119 millioner. Dette er en økning på 63 millioner fra 2016. Kontrollutvalget er orientert om at de store ubrukte lånemidlene i stor grad skyldes forsinkelser i vedtatte investeringsprosjekter og kapasitetsproblemer knyttet til planlegging og prosjektstyring.

Oppbyggingen av ubrukte lånemidler og økende restanser på gjennomføring av vedtatte investeringsprosjekter reiser spørsmålet om styring og oppfølging av kommunestyrets vedtak om gjennomføring. At man i dag er i en situasjon der

man har mindre ubrukte lånemidler enn summen av vedtatte investeringsprosjekter tilsier, aktualiserer spørsmålet om styring og kontroll innenfor området. Kontrollutvalget vil følge opp saken overfor rådmannen i løpet av året.

e) Pensjoner:

Kontrollutvalget ønsker å gjøre særskilt oppmerksom på følgende to forhold:

- **Utsatt kostnadsføring av pensjoner – ca. kr. 63,4 millioner (balanseført premieavvik):** Kommunen har valgt å skyve pensjonskostnader foran seg, slik lovverket gir anledning til, og slik svært mange kommuner gjør. Den utsatte kostnadsføringen (omtalt som premieavvik i balansen) utgjør pr. 31.12.2017 ca. 63,4 millioner. Dette vil komme til belastning i fremtidige regnskaper. Kommunen har pr. 31.12.2017 ikke avsatt midler til å møte disse kostnadene. Størrelsen på frie fond (disposisjonsfond) er mindre enn premieavviket.
- **Netto pensjonsforpliktelse – 234 millioner:** Bokførte pensjonsmidler (eiendel) i balansen utgjør ca. 1,053 milliarder, mens beregnede pensjonsforpliktelser (gjeld) i balansen utgjør ca. 1,287 milliarder. Differansen gir 234 millioner i netto pensjonsforpliktelse (langsiktig gjeld).

Kontrollutvalget forstår det slik at forskjellen mellom pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser skyldes beregningstekniske forhold og noen elementer som er en del av forpliktelsen, men som ikke er en del av midlene pga. årlig avregning (AFP, tidligpensjon og bruttogaranti). Bokført netto pensjonsforpliktelse i regnskapet innebærer ingen reell betalingsforpliktelse, og representerer derfor ikke en bekymring når det gjelder kommunens økonomiske stilling.

- **Fremtidige pensjonskostnader:** Kontrollutvalget ser positivt på rådmannens initiativ overfor sentrale aktører for å skape klarhet i hvordan fremtidige pensjonsutgifter utvikler seg for kommunen.

f) Selvkostberegning - Byggesak:

Kontrollutvalget er opplyst om at det er foretatt selvkostberegninger innen for Byggesak, selv om dette ikke fremgår av årsregnskapets note 8 som viser selvkostberegninger. Området har gått med overskudd de siste to årene, og det er pr. 31.12.2017 avsatt ca. 1,6 millioner på fond øremerket formålet (selvkostfond). Kontrollutvalget oppfordrer rådmannen til å innarbeide opplysninger om Byggesak i noten om selvkostberetninger (note 8) i årsregnskapet for neste år.

g) Ny note 20 vedr. gavemidler:

Kontrollutvalget er positive til at man i noteopplysningene til årsregnskapet for 2017 har innarbeidet en ny note 20 som synliggjør saldo og bevegelser på gavekonti, dvs. gaver til kommunen gitt av utenforstående.

h) Øvrige forhold:

➤ **Årsavslutningsprosessen, bemanning/kapasitet mv.:**

Kontrollutvalget har de senere årene påpekt kommunens utfordringer med å levere årsregnskap innen lovens frist til revisor (frist 15/2). Kontrollutvalget registrerer at man også for 2017-regnskapet var noe forsinket i forhold til fristen, men at man nå synes å ha kommet langt i å sikre nødvendig kapasitet på området.

➤ **Årsrapportens redegjørelse for etikk og internkontroll:**
Kommunelovens § 48 nr. 5 krever at det skal

«...redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten».

Selv om både etikk og internkontroll er omtalt i rådmannens årsrapport for 2017 (s. 15-18) vil kontrollutvalget også i år påpeke at det foreligger et forbedringspotensial i presentasjonen av kommunens gode og systematiske arbeid på områdene. Særlig gjelder dette for temaet internkontroll. Det vises her også til forslag i ny kommunelov om styrking av kravet om rapportering til kommunestyret om internkontrollen.

➤ **Samarbeidet mellom revisor og rådmannen/administrasjonen:** Kontrollutvalget registrerer at både rådmannen og revisor er fornøyd, og at det synes å være etablert et godt samarbeid. At revisor i større grad benyttes i den løpende dialogen gjennom året synes nyttig.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 15. april 2018, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2017.

SAK NR. 19/2018

**PLANLEGGING AV FELLESMØTE –
KONTROLLUTVALGENE I GJØVIKREGIONEN**

Vedtak, enstemmig:

Foreløpig plan for fellesmøte mellom kontrollutvalgene i Gjøvikregionen tas til orientering.

SAK NR. 20/2018**REFERATSAKER**Følgende saker ble referert:

1. Sykefraværet økte – ikke i nærheten av målet (artikkel i Kommunal Rapport 27.03.2018)
2. Kommuneansatte dømt til 6 og 3,5 års fengsel for grov korrupsjon (artikkel i vg.no 21.03.2018)
3. Forslag til ny personopplysningslov (pressemelding fra Justs- og beredskapsdepartementet, 23.03.2018)
4. Kommunalnytt nr. 1 – 2018
5. Diverse avisartikler
6. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Referatsakene tas til orientering.
---------------------------	------------------------------------

Raufoss, 2. mai 2018.

Asgeir Sveen
Leder

**RETT UTSKRIFT:
Raufoss, 2. mai 2018.**

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato: MANDAG 18. JUNI 2018
Tidspunkt: Kl. 0830
Aktuelle saker:

- *Grunnskolen: Forundersøkelse rettet mot mobbing med fokus på mobbing i ungdomsskolen (utsatt sak fra møte 14/3-18)*

Avtalte saker høsten 2018:

- *Reviderte varslingsrutiner (KU-11/18 – følges opp høsten 2018)*
- *Kommunebarometeret 2018 (KU-sak 10/18 – følges opp høsten 2018)*
- *Informasjonssikkerhet og etterlevelse av personopplysningsloven (KU-sak 49/17)*

Øvrige saker til oppfølging:

- *Gjennomføring av vedtatte investeringsprosjekter mv (jf. kontrollutvalgets uttalelse til kommunens årsregnskap for 2017)*
- *Orientering om sykefravær og sykefraværsoppfølging (KU-sak 05/18)*
- *Orientering om tilbudet til funksjonshemmede (KU-sak 05/18)*
- *Orientering om tilbudet til rusmisbrukere – oppfølging av tilsynsrapport fra 2015 (KU-sak 51/17)*
- *Vurdering av fellesmøte kontrollutvalg våren 2018 og drøfting av aktuelle fellesprosjekter (KU-sak 06/18)*
- *Misligheter og korrupsjon - Risikovurderinger, arbeidet med etikk og korrupsjonsforbygging (KU-sak 07/17)*
- *Vurdering av forundersøkelse: Bosetting og integrering av flyktninger (KU-sak 07/18, KU-sak 42/17 og KU-sak 50/16)*
- *Barneverntjenesten – status og brukerundersøkelser (KU-sak 40/17, etter gjennomført brukerundersøkelse)*
- *Årsrapport LEAN 2017 (KU-sak 28/17) – følges opp i 2018*
- *Horisont Miljøpark IKS – kontraktbestemmelser vedr. sosial dumping (KU-sak 35/17, følges opp ved evt. ny konkurranseutsetting av innsamling av avfall)*

Bestillinger til sekretariatet:

- *Oppfølging av politiske vedtak – årlig sak (KU-sak 22/17)*
- *Eksterne tilsynsrapporter – årlig sak (KU-sak 51/17, muntlig avtale)*

Bestillinger (Innlandet Revisjon IKS):

- *Foranalyse: Målstyring og kvalitet (KU-sak 05/17)*
- *Foranalyse: Horisont Miljøpark IKS (betinget av felles bestilling fra kontrollutvalgene i Gjøvikregionen)*

Kontrollutvalgets møteplan 2018:

- Onsdag 31.01. 2018 kl. 0830
- Onsdag 14.03. 2018 kl. 0830
- Onsdag 02.05. 2018 kl. 0830
- ~~Fredag 22.06.2018 kl. 0830~~ – flyttet til mandag 18.06.2018 kl. 0830
- Onsdag 12.09. 2018 kl. 0830
- Onsdag 24.10. 2018 kl. 0830
- Onsdag 12.12. 2018 kl. 0830

